

Gemeenteraad van Ridderkerk
p/a de griffie

Uw brief van:	-	Ons kenmerk:	78563
Uw kenmerk:	-	Contact:	C. Kolf
Bijlage(n):	-	Doorkiesnummer:	0180-451286
		E-mailadres:	k.kolf@bar-organisatie.nl
		Datum:	24 JAN 2020

Betreft: Raadsinformatiebrief decembercirculaire gemeentefonds 2019

Geachte raadsleden,

In deze brief gaan we in op de gevolgen van de decembercirculaire 2019 voor onze (meerjaren) begroting. De financiële gevolgen worden verantwoord in de jaarrekening 2019 en meegenomen in de 1^e tussenrapportage 2020 en Kadernota 2021.

Deze circulaire is gekoppeld aan de Najaarsnota van het Rijk (peildatum 1 oktober). December is geen officieel bijstelmoment van het accres. Door een forse nadelige prijsmutatie (- 10 punten) en actualisering van maatstaven in het sociaal domein pakt de decembercirculaire voor het jaar 2019 ondanks ontvangst van Klimaatgelden nadelig uit met per saldo € 714.000. Meerjarig is sprake van licht oplopende voordelen, een plus van € 97.000 in 2020 oplopend naar een plus van € 153.000 in 2023.

Onderbesteding Rijk lijkt mee te gaan vallen

Op basis van de Najaarsnota leek een behoorlijke extra onderbesteding € 900 miljoen te verwachten, boven op de € 400 miljoen die bij de septembercirculaire 2019 bekend gemaakt is. Dat leidde tot de verwachting van een (nadelig) effect op het gemeentefonds van ± € 80 miljoen. De onderbesteding is echter toegevoegd aan de zogenaamde begrotingsreserves, gekoppeld aan prioriteiten van het kabinet zoals aanpak stikstof, tekorten onderwijs en ondermijning. Die toevoeging aan de reserves telt mee in de totale rijksuitgaven (Accres Relevante Uitgaven-ARU). Samen met nog enkele beleidsintensiveringen stijgen daardoor de rijksuitgaven ten opzichte van de septembercirculaire 2019 met € 350 miljoen. De definitieve afrekening van het accres 2019 vindt plaats bij de meicirculaire 2020. December kent dus geen bijstelmoment, maar de huidige verwachting is dat de accres-afrekening straks in mei niet negatief zal zijn. Zeker is dat natuurlijk niet omdat we na de peildatum van 1 oktober 2019 nog enkele maanden te gaan hadden.

Herijking Gemeentefonds (Financiële VerhoudingsWet per 2021)

Daarnaast worden in de meicirculaire 2020 ook andere effecten meegenomen, waarvan de belangrijkste de herijkingsoperatie van het gemeentefonds zal zijn. Het traject van het ontwikkelen van de nieuwe verdeelmodellen is in de eindfase. De eerste uitkomsten worden eind januari 2020 bekend. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid op het niveau van voor- of nadelen uitgedrukt in een bedrag per inwoner zijn. Eind januari 2020 start ook het officiële adviestraject bij de Raad voor het Openbaar bestuur (ROB) en de VNG. Verder zal eind april 2020 het definitieve verdeelmodel naar de Tweede Kamer worden verzonden. Volgens de huidige planning worden de definitieve resultaten dan bekend gemaakt bij de meicirculaire 2020. Zo mogelijk betrekken we de meicirculaire nog bij de 1^e Tussenrapportage 2020.

Mutaties decembercircularre met toelichting

Hieronder volgen de mutaties uit de decembercircularre met daaronder een puntsgewijze toelichting.

Mutaties gemeentefonds december 2019					
Gemeente:	Ridderkerk				
Basis:	Decembercircularre 2019				
Vergelijk:	Septembercircularre 2019				
Bedragen x € 1.000	2019	2020	2021	2022	2023
A. Begin stand september 2019	63.110	66.231	67.479	67.521	68.406
B. Mutaties uitkeringsbasis					
1. Prijsmutaties van maatstaven (-10 punten uitkeringsfactor 2017 t/m 2019)	-560	0	0	0	0
2. Inzet verdeelreserve Rijk t.g.v. gemeenten	86	0	0	0	0
Totaal B. Mutaties accres en BCF	-474	0	0	0	0
C. Hoeveelheidsverschillen					
3. Hoeveelheidsverschillen (actualisering aantallen maatstaven)	0	42	44	91	104
Totaal C. Hoeveelheidsverschillen	0	42	44	91	104
D. Taakmutaties					
4. Gebruik centrale voorzieningen Basisregistratie Personen	-7	0	0	0	0
5. Vergoeding kosten voor aanpassingen Gemeentelijke basisadministratie	1	0	0	0	0
Totaal D. taakmutaties	-6	0	0	0	0
E. Overige uitkeringen					
6. Klimaatmiddelen Transitievisie warmte (nieuwe DU - vast bedrag)	202	0	0	0	0
7. Klimaatmiddelen wijkaanpak (nieuwe DU)	10	0	0	0	0
8. Klimaatmiddelen energieloketten (nieuwe DU op basis van inwoners)	32	0	0	0	0
9. Suppletie-uitkering integratie sociaal domein (bestaande SU)	-483	-5	-5	-5	-5
10. Brede impuls combinatiefuncties/buurtssportcoaches (bestaande DU)	0	54	54	54	54
11. Deltaprogrammering Ruimtelijke adaptatie (DU)	5	6	0	0	0
Totaal E. Overigen uitkeringen	-234	55	49	49	49
F. Totaal mutatie dec. 2019 t.o.v. sept 2019 B. t/m E.	-714	97	93	140	153
G. Eindstand december 2019 A. + F.	62.396	66.328	67.572	67.661	68.559

Toelichting

1. Prijsmutaties van maatstaven (-10 punten uitkeringsfactor in 2019)

Van prijsmutaties is sprake als de landelijke volumina (aantallen: Q) van de basisgegevens bij de maatstaven stijgen. Omdat dezelfde geldhoeveelheid verdeeld blijft (het gemeentefonds groeit immers niet), zal de uitkeringsfactor (of wel: zullen de prijzen: P) moeten dalen. Het tegenovergestelde kan zich uiteraard ook voor doen. De prijsmutatie in deze circulaire is voor 2019 (over 2017-2018-2019): - 10 (uitkerings-)punten of wel een nadeel van € 560.000.

Een prijsmutatie heeft in principe een structurele doorwerking naar 2020 en latere jaren. Dat is door het ministerie van BZK niet in deze circulaire meegenomen, maar doorgeschoven naar de meicirculaire 2020. Dit betekent dat het structurele effect pas later bekend zal worden.

2. Inzet verdeelreserve Rijk t.g.v. gemeenten

Ter gedeeltelijke compensatie van het nadeel op de prijsmutatie (zie punt 1) heeft BZK de verdeelreserve ingezet in de jaren 2017 tot en met 2019. Voor Ridderkerk een compensatie van € 86.000 in 2019.

3. Hoeveelheidsverschillen (actualisering aantallen maatstaven)

Naast de landelijke prijsmutatie vanuit het Rijk wordt een deel van de mutatie veroorzaakt door geactualiseerde hoeveelheden op de eigen maatstaven van de gemeente zoals oppervlakte land, binnenwater, bebouwing, ed.

4. Gebruik centrale voorzieningen Basisregistratie Personen

Deze geringe mutatie/ uitname van € 7.000 wordt verrekend via de maatstaf inwoners.

5. Vergoeding kosten voor aanpassingen Gemeentelijke basisadministratie

Deze mutatie/ toename worden verrekend via de maatstaf inwoners, in dit geval voor Ridderkerk € 1.000.

6. Klimaatmiddelen Transitievisie warmte (nieuwe DU - vast bedrag per gemeente)

In het Klimaatakkoord van juni 2019 is afgesproken dat het Rijk € 150 miljoen ter beschikking stelt aan gemeenten voor de periode 2019 tot en met 2021. De nadruk bij deze middelen ligt op de ondersteuning van de decentrale overheden bij het realiseren van de Regionale Energie Strategieën (RES) en op de ondersteuning van gemeenten bij de Transitievisies Warmte. In deze circulaire ontvangen alle gemeenten een eenmalige vaste bijdrage van € 202.101 voor het opstellen van de Transitievisies Warmte. Er zal onderzocht worden hoeveel middelen wij hiervan nodig hebben voor ondersteuning en opstellen van gemeentelijke klimaatplannen. Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2019 zullen hiervoor middelen worden gereserveerd.

7. Klimaatmiddelen wijkaanpak (nieuwe DU)

Voor de start van het opstellen van klimaatuitvoeringsplannen op wijkniveau wordt in deze circulaire € 14,3 miljoen beschikbaar gesteld. Voor Ridderkerk eenmalig € 10.000.

8. Klimaatmiddelen energieloketten (nieuwe DU op basis van inwoners)

Er wordt € 12,4 miljoen beschikbaar gesteld om bewoners en particuliere gebouw eigenaren komende periode goed te informeren middels energieloketten. Voor Ridderkerk eenmalig € 32.000.

9. Suppletie-uitkering integratie sociaal domein (bestaande SU)

De integratie-uitkering 'jeugdzorg 2018' alsmede de suppletie-uitkering 'overheveling sociaal domein 2019' is geactualiseerd aan de hand van het bijwerken van de verdeelmaatstaven in het sociaal domein. Met name gaat het om bijstellingen rond 'medicijngebruik met drempel' en 'ouders met langdurig psychisch medicijngebruik'. Voor Ridderkerk betekent dit een nadeel in 2019 van € 483.000. Vanaf 2020 is het structurele nadeel gedaald naar € 5.000.

10. Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (bestaande DU)

Betreft actualisering bestaande uitkering. Voor Ridderkerk structureel € 54.000 plus vanaf 2020.

11. Deltaprogrammering Ruimtelijke adaptatie (DU)

Er worden middelen beschikbaar gesteld voor procesondersteuning voor uitvoeringspilots om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust in te richten. Gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk trekken hierin gezamenlijk op door middel van het Deltaplan. Ridderkerk wordt voor gemaakte/ te maken kosten gecompenseerd met € 5.000 in 2019 en € 6.000 in 2020.

Overige informatie

Vrije besteedbaarheid van decentralisatie-uitkeringen binnen gemeentefonds

In het Verantwoordingsonderzoek 2018 heeft de Algemene Rekenkamer de onrechtmatigheid geconstateerd van diverse decentralisatie-uitkeringen (DU). De bestuurlijke voorwaarden voldeden niet aan het uitgangspunt van vrije besteedbaarheid zoals vastgelegd in de Financiële VerhoudingsWet. Om dit probleem op te lossen wordt een tweesporenbeleid gevolgd:

1. Aanpassing wet.
2. Beoordeling van bestaande en nieuwe DU's.

Voor een aantal DU's (tot en met de meicirculaire 2019) moet een beoordeling nog plaatsvinden. Dit kan leiden tot een andere (rijks)uitkeringsvorm, bijvoorbeeld via een specifieke uitkering met een specifieke bestedingsplicht (en dus niet meer via het gemeentefonds). Ook kan expliciet in een circulaire worden gewaarborgd dat ontvangen middelen via het gemeentefonds geheel vrij besteedbaar zijn.

Mogelijke uitbreiding lokaal belastinggebied

Bij de formatie van het huidige kabinet Rutte stond door de deelname van D'66 dit onderwerp hoog op de agenda. Maar uiteindelijk heeft een uitbreiding van het lokaal belastinggebied het toen niet gered, omdat het kabinet ook een omvangrijk belastingpakket op rijksniveau wilde doorvoeren. De burger ervaart dan niet door welke maatregel een verhoging of verlaging is terug te herleiden. Maar toch blijft de behoefte bestaan, onder andere omdat het past binnen de bredere context van herziening van financiële verhoudingen. Er moet een betere balans komen tussen verantwoordelijkheden die gemeenten hebben, en de ruimte die ze hebben om eigen inkomsten te genereren. Het bevordert de afweegfunctie van de gemeenteraad en vergroot daarmee de democratische legitimatie. Een ambtelijke werkgroep houdt zich bezig met de voorbereiding. De VNG neemt daaraan deel. In januari 2020 moet een rapport gereed zijn. Besluitvorming is echter aan een volgend kabinet. Als een verruiming wordt doorgevoerd, dan stijgen de gemeentelijke belastinginkomsten. Tegelijk daalt de uitkering uit het gemeentefonds. Voor de gemeente verloopt het dus macro budgettair neutraal, maar per gemeente kan dat verschillen als de eigen belastingopbrengst meer dan evenredig muteert. Voor de burgers stijgt de gemeentelijke lastendruk. Dat wordt weer gecompenseerd door een daling van de rijksinkomstenbelasting. Voor de burgers verloopt het macro ook budgettair neutraal, maar uiteraard kan dit per huishouden verschillen.

Verwerking financiële gevolgen

Het nadeel uit deze circulaire over 2019 van € 714.000 wordt in de jaarrekening 2019 verantwoord. De voordelen vanaf 2020 worden in de (meerjaren)begroting verwerkt in de 1e tussenrapportage 2020 en vanaf 2021 meegenomen in de Kadernota 2021. Ook de gevolgen van de komende herijking van het gemeentefonds, die volgens de huidige planning met de meicirculaire 2020 bekend worden, zullen wij weer integraal meenemen.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Ridderkerk,

de secretaris

chr. H.W.J. Klaucke

de burgemeester,

mw. A. Attema

